

Oikeusministeriölle

Asia: Lausuma esitysluonnoksesta "rikosvahinkolain muuttaminen"

Viite: OM 2/41/2009

Lausuman antaja: Julkiset oikeusavustajat ry
puheenjohtaja Arsi Rantanen
Porin oikeusaputoimisto
Eteläkauppatori 4, 28100 Pori
Puh 0103660550 tai fax 0103660569

Lausuma: Julkiset oikeusavustajat ry haluaa kunnioittavasti tuoda mielipiteenään julki luonnoksesta seuraavaa:

Julkiset oikeusavustajat ry kannattaa työryhmän esitystä siltä osin, kun tarkoitus on nostaa alaikäiseen kohdistuneen seksuaalirikoksen kärsimyskorvauksen ylärajaa.

Perusvähennys:

Lausuman antaja ei sen sijaan kannata perusvähennyksen nostamista. Perusvähennyksen säätämisen jälkeen 1.1.2006 jäi asiaomistajalta kertyneen koron lisäksi saamatta pääomana 150 euron perusvähennys valtiokonttorilta. Tämä muutos on aiheuttanut sen, että saamatta jääneitä korvauksia joutuu rikoksen uhri perimään ulosottoteitse, joka lisäsi ulosoton työmäärää uudistuksen jälkeen. Ennen uudistusta merkittävä määrä rikoksen uhreja jätti perimättä ulosottoteitse kertyneen koron saatuaan pääoman valtiokonttorilta. Suunniteltu uudistus lisäisi vielä entisestään rikoksen uhrien tekemiä ulosottohakemuksia pääomamäärän ja intressin noustessa. Saatavien periminen aiheuttaa ulosottoorganisaatiolle työtä, jolloin "tuottavuusohjelman" mukaisten työpaikkojen vähentäminen ei teoriassa pitäisi olla mahdollista vaarantamatta ulosoton toimintaedellytyksiä. Huomattava on, että perinteisten pahoinpitelyrikosten kipu ja särky, tilapäinen haitta korvausten korvausmäärät jäävät valtiokonttorilta varsin pieneksi ottaen huomioon keskimääräisesti tuomittujen korvausten määrä. Hakemuksen laatimisesta aiheutuneet kulut joutuu valtiokonttori kuitenkin maksamaan, mikäli korvattavaa on vähäinenkin määrä.

Koska lievempien rikosten kohdalla on vuoden 2006 uudistuksessa linjattu se, ettei rikoksen uhrin tule valtiolta saada korvausta, voitaisiin järjestelmää uudistaa tehokkaammaksi. Rikosvahinkolaisissa voitaisiin säätää tietty vähimmäistaso, jonka alle jääviä korvauksia ei maksettaisi. Tason ylittävät korvaukset maksettaisiin täysimääräisesti ainakin pääoman suhteen, jolloin rikoksen uhrin

ei enää tarvitsisi periä saamatta jäänyttä osuutta erikseen ulosottoteitse. Yhteiskunnallinen tehokkuus nousisi. Nyt näitä pieniä omavastuuosuuksia jää vuosittain perittäväksi tarpeettoman paljon, joka aiheuttaa rikoksen uhreille ja ulosotolle työtä.

Muuta:

Uudistetun rikosvahinkolain tultua voimaan 2006 vuoden alussa, läheisen kärsimys korvaus poistettiin rikosvahinkolaista. Korvauksen palauttamista edes osittaisena tulisi uudelleen harkita. Nyt käytännössä uhrin läheiset eivät saa läheisen menetyksestä lainkaan korvausta, ja joutuvat oikeudenkäynnissä itse maksamaan käytännössä oikeudenkäyntikulunsakin, koska vastaajalta ne vain äärimmäisissä poikkeustapauksissa saadaan perittyä. Käytännössä ollaan palattu aikaan, jolloin uhrin läheisellä ei ollut lakiin perustuvaa oikeutta korvauksen rikoksen tekijältä. Nyt korvausta voi oikeudenkäynnissä toki hakea, mutta käytännössä sitä ei saa perittyä. Vahingonkorvauslain läheisen kärsimyskorvaussäännös onkin jäänyt nyt vaille tosiasiallista merkitystä rikosvahinkolain uudistuksen jälkeen. Aikoinaan ko säännös tuli vahingonkorvauslakiin rattijuopon yliajamaksi joutuneiden kahden lapsen kuolemantapauksen johdosta, jolloin kotona ollut perheen äiti ei saanut lainkaan tuolloin voimassaolleen lain mukaan kärsimyskorvausta. On palattu tosiasiaassa vanhaan, eli läheinen ei korvausta rahana enää edes osittain saa.

Porissa 3.9.2010

Arsi Rantanen, puheenjohtaja
Julkiset oikeusavustajat ry:n puolesta
Asianajaja, joa
Porin oikeusaputoimisto
Eteläkauppatori 4, 28100 Pori
28100 Pori
Puh 0103660550 tai fax 0103660569